

4. ZAŠTITA I OPORAVAK PODATAKA

4.1. Arhiviranje

Arhiviranje (snimanje podataka na CD, diskete ili na drugi disk) je postupak koji obavezno treba raditi zbog sigurnosti podataka. Naime, uvek postoji rizik od oštećenja ili gubitka programa i podataka na kojim radite. Gubitak instaliranih programa nije veliki problem jer se oni mogu ponovo instalirati na Vašem sistemu, ali gubitak podataka može imati teške posledice. Ne postoji striktan rok u kojem treba izvršavati ovu opciju. U periodima kada se unosi ili menja veliki broj podataka poželjno je svakodnevno snimanje podataka. Ako je broj promena mali, arhiviranje se može raditi jednom ili dva puta sedmično.

Više različitih uzroka mogu izazvati oštećenje ili gubitak podataka:

- Tehnički kvar na opremi, prvenstveno na medijumu na kome se čuvaju podaci - disku.
- Računarski virusi
- Prestanak napajanja usled nestanka električne struje, gašenja računara u toku rada ili nekog drugog uzroka.

Osnovna preventiva je u redovnom arhiviranju podataka tj. kopiranju podataka sa diska na diskete, CD, drugi disk ili neki drugi medijum. Time se eventualna šteta zbog gubitka podataka svodi na minimum: Potrebno je da stručno lice određenim postupkom vrati arhivirane podatke i da se unesu promene rađene posle zadnjeg arhiviranja podataka. Takođe, povremeno je potrebno ispitati prisustvo računarskih virusa na Vašem sistemu. To se čini nekim od programa za otkrivanje i uklanjanje virusa. Zatim, poželjno je da vaša računarska oprema, a naročito mrežni sistemi budu pod nadzorom stručnih lica ili preduzeća koje se bavi njihovim održavanjem i servisom.

Arhiviranje podataka se može raditi na više načina, što zavisi od konfiguracije vaše računarske opreme. Pod izvesnim okolnostima ova opcija se ne može izvršiti iz programa, već se mora startovati izvesnom komandom van programa o čemu se treba konsultovati sa isporučiocem programa.

VAŽNO! Arhiviranje podataka je važno koliko i sam unos istih. Korisnik je odgovoran za sadržaj i zaštitu baze podataka.

Važne napomene:

1. Korisnik je vlasnik baze podataka i odgovoran je za nju u smislu sadržine, zaštite i arhiviranja.
2. Arhiviranje se ne sme raditi ako je baza podataka oštećena. Oštećenje baze podataka može da se konstatiše ako se uradi indeksiranje koje je objašnjeno u narednom tekstu pod istoimenim naslovom. Ako se indeksiranje uspešno obavi to znači da baza podataka nije oštećena.
3. Arhiviranje na drugi disk, ili svako arhiviranje na isti medijum ili folder na kome je već rađeno, vrši 'prebijanje' prethodne arhive. Ukoliko korisnik želi da sačuva svaku prethodnu arhivu podataka onda svaki put mora izvesti postupak arhiviranja na novi medijum (npr. CD) ili novi folder (na disku, flash-u, ...)